

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-27-06, факс: 255-22-72

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту та імплементації норм міжнародного гуманітарного права у сфері цивільного захисту, внесений народними депутатами України Бондаренком О.В., Задорожним А.В., Мандзієм С.В. та іншими (реєстр. № 7255)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 05.04.2022 Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 20.04.2022 р. (протокол № 121) розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту та імплементації норм міжнародного гуманітарного права у сфері цивільного захисту (реєстр. № 7255 від 05.04.2022), внесений народними депутатами України Бондаренком О.В., Задорожним А.В., Мандзієм С.В. та іншими.

Як зазначено у пояснювальній записці, проект Закону спрямований на:

удосконалення законодавчих механізмів захисту цивільного населення і територій у разі надзвичайних ситуацій та воєнних дій в умовах відсічі та стримування військової агресії російської федерації проти України;

об'єднання сил та засобів цивільного захисту, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій чи терористичних актів, надання гуманітарної допомоги цивільному населенню, а також для проведення відновлювальних робіт;

забезпечення дотриманням норм міжнародного гуманітарного права, передбачених Женевською конвенцією про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткових протоколів до неї (далі – Конвенція).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, проаналізувавши законопроект, висловило до нього ряд зауважень. Серед них слід відмітити наступні.

У проекті пропонується доповнити статтю 6 Кодексу цивільного захисту України (далі - КЦЗУ) новим положенням, у якому передбачається, що «суб'єктами забезпечення цивільного захисту є центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, громадські об'єднання та громадяни України» (новий абзац 2 ч. 1 ст. 6 КЦЗУ). Водночас, у чому саме полягає участь, наприклад, громадських об'єднань у забезпеченні цивільного захисту, у проекті не визначається. Принагідно зауважимо, що в ст. 29 КЦЗУ йдеться про можливість утворення громадських організацій з метою виконання окремих функцій у сфері цивільного захисту. Ці організації залучаються на добровільних або договірних засадах до робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій за наявності в учасників ліквідації відповідного рівня підготовки (ч. 2 ст. 29 КЦЗУ). Вважаємо, що ідея щодо віднесення до переліку суб'єктів забезпечення цивільного захисту, окрім державних органів, ще й громадян України та суб'єктів недержавного сектору, виглядає недостатньо обґрунтованою. Адже цивільний захист – «це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період» (частина 1 статті 4 КЦЗУ).

У нових пунктах 7-1, 7-2 частини 1 статті 16 КЦЗУ до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту пропонується віднести «створення, відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, після початку воєнного конфлікту на підконтрольній Уряду України території, а в разі можливості й на окупованих територіях, безпечних зон, організованих у спосіб, 4 який дає змогу забезпечити захист цивільних осіб» (п. 7-1); «з початку та до закінчення воєнного конфлікту уживати заходів щодо розшуку зниклих безвісті осіб, загиблих та поранених, а також евакуації осіб, що не беруть участі в такому конфлікті» (п.7-2). Вбачається, що з огляду на вимоги ч. 2 ст. 19 Конституції України, згідно з якими «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України», наведене повноваження Уряду потребує більшої деталізації. До того ж вважаємо, що розшук зниклих безвісті осіб, загиблих та поранених не може бути зупинений у зв'язку із закінченням воєнного конфлікту. Окрім того, у проекті, у тому числі й зазначених нових пунктах 7-1, 7-2 ч.1 ст. 16 КЦЗУ, використовується фраза «воєнний конфлікт», що не узгоджується із чинним п. 4 ч. 6 ст. 33 КЦЗУ, де йдеться про збройні конфлікти. У Законі України «Про правовий режим воєнного стану» (ч. 3 ст. 9) також зазначається про «збройний конфлікт». Принагідно звертаємо увагу, що міжнародне гуманітарне право теж оперує терміном «збройний конфлікт», а не «воєнний конфлікт». З огляду на це термінологія проекту в цій частині потребує редакційного коригування.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій вважає за можливе за результатами розгляду законопроекту в першому читанні прийняти його за основу.

Міністерство юстиції України надало ряд зауважень до законопроекту, які можливо опрацювати до другого читання.

Як зазначено у пояснювальній записці, реалізація проекту не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Враховуючи вищевикладене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту та імплементації норм міжнародного гуманітарного права у сфері цивільного захисту (реєстр. № 7255 від 05.04.2022), внесений народними депутатами України Бондаренком О.В., Задорожним А.В., Мандзієм С.В. та іншими, включити до порядку денного сьомої сесії та розглянути на пленарному засіданні Верховної Ради України. За результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу зі скороченням наполовину строків подання пропозицій і поправок до нього при підготовці до другого читання.

Співдоповідачем на пленарному засіданні із зазначеного питання визначено народного депутата України Мандзія С.В.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000764A4D00C2BA5903

Дійсний до: 11.04.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-15/03-2022/66676 від 20.04.2022

872238